

סילבוס

אבהות חדשה : המהפכה המתממה

פרופ' דני קפלן | לימודי מגדר

New Fatherhood: The Stalled Revolution | 279020-01

סוג הקורס :	שיעור בחירה
היקף נ"ז :	2 נ"ז
שנת לימודים :	תשפ"ו, 2025-26
סמסטר :	א
יום ושעה :	רביעי, 10:00
מייל מרצה :	danny.kaplan@biu.ac.il
קישור לאתר למדה :	https://lemida.biu.ac.il

תיאור הקורס ומטרות למידה :

תקציר : תפיסות האבהות בחברות מערביות השתנו באורח ניכר בעשורים האחרונים. גברים החלו לקחת חלק פעיל יותר בטיפול בילדים, תופעה שזכתה לכינוי ה"אב המעורב" או "אבהות חדשה". אך למרות שגוברת התמיכה בעיקרון של אבהות מעורבת, בפועל נראה שיש תקרת זכוכית שגברים טרם עברו : בקרב משפחות עם שני מפרנסים אבות עדיין מעורבים בטיפול פחות מבנות זוגם ואחוזים בודדים מטפלים בילדים במשרה מלאה. מדוע זה כך?

מטרות הלמידה : נסקור את הגורמים שמעודדים מעורבות אבות כמו גם את החסמים המבניים, התרבותיים והרגשיים שמקשים על רבים מהם להפוך בפועל לשותפים מלאים בטיפול בילדים. נבחן מגמות אלו על רקע של תמורות במבנה המשפחה הגרעינית, עליית ה"שיח הטיפולי" ואידיאולוגיה של גבריות חדשה ובראי הקונפליקט בין משפחה לעולם העבודה. בין הסוגיות והכלים שילמדו בקורס : ממדים למדידת מעורבות אבות, אחריות הורית, שמירת סף אימהית, אבות במבני משפחות חדשים, טיפול באבות, והורות כמומחיות. לאור כל זאת נשאל מה ההשלכות האפשריות של כניסת גברים לטיפול בילדים על שוויון מגדרי ועל שינויים במשפחה הגרעינית. מהלך השיעורים מבוסס על הרצאות, דיונים וסרטונים.

מהלך השיעורים ורשימת הקריאה

* כל הפריטים ניתנים להורדה באתר הקורס בלמדה
** שימו לב איזה פריטים מיועדים להצגה בכיתה

מס' השיעור	נושא השיעור ורשימת הקריאה
1-2	מבוא על אבהות וגבריות Lamb, Michael E. (2000). The history of research on father involvement. <i>Marriage & Family Review</i> , 29(2-3). Part One , pp. 23-27.
3-4	תמורות במשפחה הגרעינית : מבנים ואידיאולוגיה אדר-בונים, מתת (2007). משפחות בראייה סוציולוגית ואנתרופולוגית (סעיף "המשפחה כתופעה היסטורית"), עמ' 61-70. רעננה : האוניברסיטה הפתוחה. פוגל-ביזיאוי, סילביה. (1999). משפחות בישראל : בין משפחתיות לפוסט-מודרניות. בתוך : ד. זרעאלי, א. פרידמן ועמיתיהן (עורכות), מין, מיגדר ופוליטיקה, עמ' 107-166. תל אביב : הקיבוץ המאוחד.

Boord, Matan. 2023. Fatherhood in Labour Zionist Children's Literature: Space, Masculinity and Hegemony in Mandate Palestine. <i>Gender & History</i> 35 (1), 267-286. להצגה בכתה	
עליית השיח הטיפולי Gillies, Val. 2011. From Function to Competence: Engaging with the New Politics of Family. <i>Sociological Research Online</i> 16 (4), 11. Part One - Introduction	5
גבריות חדשה וממשק משפחה עבודה Kaplan, Danny, Rosenmann, Amir, and Sara Shuhendler (2017). What about non-traditional masculinities? Toward a quantitative model of therapeutic New Masculinity ideology. <i>Men and Masculinities</i> 20(4), 393–426. Messner, Michael A. (1993). 'Changing men' and feminist politics in the United States. <i>Theory and Society</i> , 22, 723-737. Kaufman, Gayle (2013). <i>Superdads: How fathers balance work and family in the 21st century</i> . Introduction. pp. 1-23. New York: New York University Press. להצגה בכתה	6-7
אבהות מעורבת Lamb, Michael E. (2000). The history of research on father involvement. <i>Marriage & Family Review</i> , 29(2-3). Part Two , pp. 28-42. Plantin, Lars, Mansson, Sven-Axel and Kearney, Jeremy (2003) Talking and doing fatherhood: On fatherhood and masculinity in Sweden and England. <i>Fathering</i> 1(1), 3-26. להצגה בכתה גונת, רותי (2007). אבא בבית? הגורמים הקובעים מעורבות אבות בטיפול בילדים. <i>מגמות מ"ה</i> (1), 103-120. להצגה בכתה	7-8
חסמים על מעורבות אבות Offer, Shira, and Danny Kaplan (2021). The "new father" between ideals and practices: New masculinity ideology, gender role attitudes, and fathers' involvement in childcare. <i>Social Problems</i> 68(4), 986–1009. Gaunt, Ruth (2008). Maternal gatekeeping: Antecedents and consequences. <i>Journal of Family Issues</i> 29(3), 373-395. להצגה בכתה קוליק, ליאת (2013). בישולים, סידורים או תיקונים? מבטם של גברים על השתתפותם בעבודות הבית. <i>חברה ורווחה</i> לייג (ג), 385-413. להצגה בכתה	9-10
אבות מטפלים Chesley, Noelle. (2011). Stay-at-home fathers and breadwinning mothers: Gender, couple dynamics, and social change. <i>Gender & Society</i> 25(5): 642-664. להצגה בכתה Doucet, Andrea. (2011). "It's just not good for a man to be interested in other people's children": Fathers, public displays of care and 'relevant others'. In Esther Dermott and Julie Seymour (eds.), <i>Displaying families: A new concept for the sociology of family life</i> , pp. 81-101. Basingstoke: Palgrave Macmillan. להצגה בכתה קנול, אפרת (2017). אבא אחרת: התבוננות על האבהות בישראל מתוך חוויות האבהות של אבות במבני משפחה חדשים. פרק 2. הרצון להיות אב מטפל. עבודת דוקטורט. רמת גן: אוניברסיטת בר-אילן. להצגה בכתה	10-11
אבהות בחדר הטיפולים רייל, טרנס (1999). אני לא רוצה לדבר על זה. על המורשת הסמויה של דיכאון גברי – ואיך אפשר להשתחרר ממנה. עמ' 98-114. תל אביב: עם עובד. להצגה בכתה אפטר, יאיר. (2014). האבהות החדשה וסוגיות טיפוליות בהתערבות עם אבות. בתוך יאיר אפטר (עורך), <i>טיפול רגיש מגדר בגברים</i> , עמ' 129-145. ביה"ס המרכזי להכשרת עובדים לשירותי הרווחה. להצגה בכתה	12

- Gillies, Val. 2011. From Function to Competence: Engaging with the New Politics of Family. *Sociological Research Online*, 16 (4), 11. **Part Two - Changing constructions: from function to competence**
- Dahlstedt, Magnus, and Fejes, Andreas (2014). Family makeover: Coaching, confession and parental responsabilisation." *Pedagogy, Culture & Society* 22(2): 169-188. **להצגה בכתה**
- Kaplan, Danny, and Knoll, Efrat (2019). A cultural model of parenthood as engineering: How caregiving fathers construct a gender-neutral view of the parent role. *Journal of Family Issues* 40(3), 363-389. **להצגה בכתה**

דרישות הקורס

- נוכחות בשיעורים (אין להחסיר יותר מ-2 שיעורים ללא אישור)
- קריאה שוטפת של המאמרים
- הגשת מאמר להצגה ודיון בכתה (10% מהציון). אין לסכם את המאמר אלא להציג סוגיה מרכזית רלוונטית לקורס ולהעלות נקודות למחשבה ולדיון בכתה (משך ההצגה 10 דקות; להגיש לי תקציר יום לפני השיעור).
- ביצוע ראיון, ניתוח והגשת דוח מסכם (90% מהציון). **פירוט ומועד ההגשה יעודכן בהמשך**

ציון סופי

מסקל בציון הסופי	תיאור התוצר
10% מהציון הסופי	הצגת מאמר בכתה
90% מהציון הסופי	עבודה מסכמת

דרישות קדם

אין

ביבליוגרפיה (קריאת חובה ראו לעיל)

ספרות להעשרה

- בר-יוסף, רבקה (1996). סוציולוגיה של המשפחה לאור שינויים חברתיים וחיידושים ביו-טכנולוגים. *מגמות*, לח, 5-29.
- Allen, S. M. & Hawkins, A. J. (1999). Maternal gatekeeping: Mothers' beliefs and behaviors that inhibit greater father involvement in family work. *Journal of Marriage and the Family*, 61, 199-212.
- Bianchi, Suzanne M., Melissa A. Milkie, Liana C. Sayer, and John P. Robinson. (2000). Is anyone doing the housework? Trends in the gender division of household labor. *Social Forces* 79(1): 191-228.
- Coltrane, S. (1996). *Family man: Fatherhood, housework, and gender equity*. New York: Oxford University Press.
- Cooper, Marianne. (2000). Being the "go-to guy": Fatherhood, masculinity, and the organization of work in Silicon Valley. *Qualitative Sociology* 23(4): 379-405.

- Gerson, Kathleen. (1993). *No man's land: Men's changing commitments to family and work*. New York: Basic Books.
- Kaufman, Gayle (2013). *Superdads: How fathers balance work and family in the 21st century*. Chapter 7 – Single Superdads. pp. 172-194. New York: New York University Press.
- Marsiglio, William, and Joseph H. Pleck (2005). Fatherhood and masculinities. In Michael S. Kimmel, Jeff Hearn, and Raewyn Connell (eds.), *The handbook of studies on men and masculinities*, pp.249-269. Thousand Oaks: Sage.
- Pleck, Joseph H. (2010). Paternal involvement: Revised conceptualization and theoretical linkages with child outcomes. In Michael E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development*, pp. 58-93. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Raley, Sara, Bianchi, Suzanne M. and Wang, Wendy. (2012). When do fathers care? Mothers' economic contribution and fathers' involvement in child care. *American Journal of Sociology* 117(5): 1422-59.